

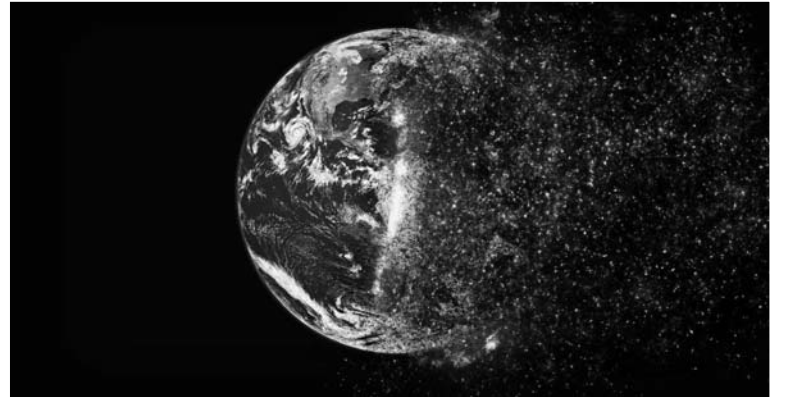
Təbiət səxavətlidir, insanlar acgöz

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Acgözlük əksər canlılarda var. Heyvanlarda da, insanlarda da. İnsanlarda güc hərisliyi, yemək hərisliyi, pul hərisliyi var, bəzi heyvanlarda sadəcə yemək acgözlüyü. Sadəcə insan şüurlu şəkildə edir, heyvan şüursuz. Heyvanların planı yoxdur, qidanı mühafizə edə bilmirlər, ala bilmirlər, sata bilmirlər, barter və ya bənzər sistemləri yoxdur. Maksimum doyanadəkdir acgözlükləri, doyduqdan sonrası ilə işləri olmur. Bəziləri torpağı qazıb yerə basdırı bilir, bəzisi yuvasına ehtiyat azuqə yığa bilir, amma insanın elədiyi, yığıdığı, depoladığı qədər yox.

İnsanlar fərqlidir. Yaradanın ən ali varlıq adlandırdığı bizlər daha acgözlük, daha hərislik. İnsan qazandıqca qazanmaq, yedikcə yemək, gücləndikcə güclənmək istəyir. Doyumsuzdur. Tamah, mənfəət, gəlir - adını nə qoyursa qoysun. Hərislik donunu, rəngini, cildini dəyişə bilir, amma mahiyyətini dəyişmir. "Acgöz" sözü var dilimizdə, birisi haqqında danışanda onun şəxsiyyətini təsvir etmək üçün mənfi mənada işlətdiyimiz sözdür. Əgər insan fitrətində doyumsuzluq, hərislik, acgözlük varsa, onun şəxsiyyəti heç vaxt bütöv olmur.

Məşhur bir misal var, "ac insan doyar, amma acgöz doymaz" deyər. Gözü doymayan insanı heç nə doyura bilməz, ruhu acdır çünki. Varlandıqca daha çox var istəyir insan.

Qazanır, qazanır, amma doymur. Qazandıqları ömrünün sonuna yetəcək qədərdir, nəvə-nəticəsini doyuracaq qədərdir, amma yenə qazanmaq hərisliyi var. Tələbatı bitmir, ehtiyacı tükənmir insanın.

Gözləşmək uğrunda da çirkin bir acgözlüyü var insanın. Bu gün dodağını əməliyyat etdirir, sabah burnunu, birisigün yanağını. Gözellik hərisliyə çevrilir getdikcə. Çirkinliyə çevrilənədək davam edir,

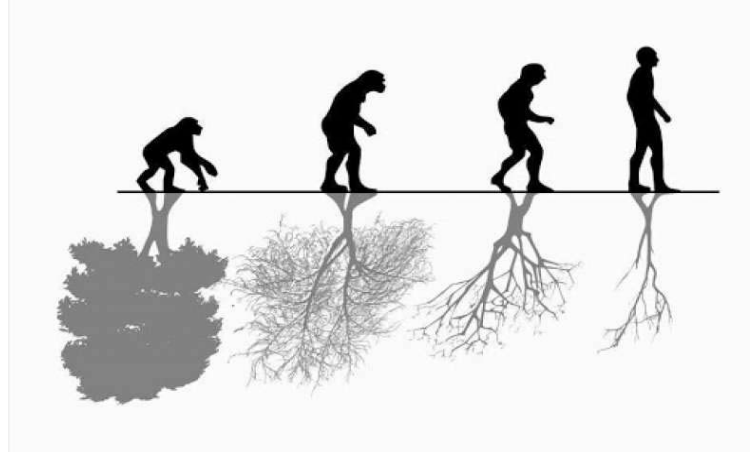

çirkinlik xəstəliyə çevrilir, insan əl çşəkmir gözəllik hərisliyindən, estetik əməliyyatlar aclığından.

Dünya çoxdandır yaşanılacaq yer deyil. Dünyanın bir tərəfində süd vannasında üzənlər var, digər tərəfində bir damla südə həsrət ac insanlar. Kimi bu gün alacağı son model telefonun, avtomobilin kataloqunu süzür, kimi bir loxma çörək üçün yerdə sürünür.

Varı-dövləti "itə tök" olanlar da dərd çəkir, balasını gecələr ac yatırdan da. Kimisi milyonlarını müəvəzə etməyin yollarını arayır, kimisi sabah yavan çörək ala bilməyin. Kiminin böyük evi, bol qidası, yumşaq yatağı var, kiminin quru döşəməsi, tavansız evi, beyin yandıran günəşi, ac qarınları. Kimisi daha bir ev almaq uğrunda mübarizə aparır, kimisi sağ qalmaq uğrunda. Kimisi xərcləyib qurtara bilmədiyi milyonların üstünə milyonlar gəlsin istəyir, kimisi sadəcə doymaq və yaşamaq.

Maddi-mənəvi olaraq doymur insan. 1 evi olanda 2-cini istəyir, 2

evi olanda 3-cünü. Hər şeyin yaxşısına, yenisinə sahib olmaq istəyir. Ac gözü yetinmir, qane olmur, acgözlülüğü artıqca ətrafı boşalır. Acgöz insanın dostu olmur. Onlar üçün tamah ən yaxın dostdur, çünki həmişə hər şeyin yaxşısını özləri üçün istəyirlər.

Təbiətdə heç bir canlı insan qədər acgöz deyil. Yırtıcı ovunu yaxalayıb qarnı doyanadək yeyib uzaqlaşır, yerdə qalanını digər canlılar yeyir. Ağaclar torpaqdan yalnız ehtiyacı olan qədər su içirlər. Quşlar taxıl zəmisindən o kiçik dənlikləri doyanadək buğda yeyəclər, tor-

baları, kassaları yoxdur artığını yığmağa. Yalnız qarışqalar dar gün üçün tədük görürlər, o da heç kimə zərər vermədən, kimsənin azuqəsini oğurlamadan, acların payını cırıpırdırmadan.

Təbiət səxavətlidir, hamıya yetəcək qədər qida verir əslində. Problem biz insanların mal-mülk, pul-para, gec-hökmlərlik hərisliyindədir. Problem yaradanın bütün yer üzünə hədiyyə etdiyi qidaların paylaşdırılma mexanizmindədir. Kimisi mədəsi partlayanadək yeyə bilir, kimisi uşaqlarının aclıqdan ağlaşmasına dözmək məcburiyyətindədir. Ədalət bunun harasında-dır? Dünyanın ədalət tərəzisində hiylə qurulub, bəzi acgöz satıcıların tərəziyə əməl etdiyi kimi. İnsan da dünyaya oxşayıb. Mal yiyəsinə oxşamasa haram sayılır axı...

Lalə Mehralı